

Een maatschap oprichten: drie mogelijkheden op een rij.

De burgerlijke maatschap is een uitgelezen instrument om uw successie te plannen en toch de controle en inkomsten te behouden. Bovendien is discretie gegarandeerd en is het een soepele en goedkope manier. De combinatie van een maatschap met een schenking is een populaire techniek, die onder meer gebruikt kan worden om een beleggingsportefeuille op een gecontroleerde manier aan de kinderen te schenken. Er zijn drie technieken om dit te doen. Wij vertellen u welke de beste methode voor uw situatie is.

Hoe werkt een maatschap?

Een maatschap is een vennootschap zonder rechtspersoonlijkheid, die aan geen enkele vormvereiste is onderworpen én kan opgericht worden zonder tussenkomst van een notaris. Doordat de statuten niet gepubliceerd moeten worden in het Belgisch Staatsblad, is het een zeer discrete techniek. Verder hoeft u ook geen boekhouding te voeren of jaarrekeningen neer te leggen. Een belangrijk fiscaal voordeel van de maatschap is de zogenaamde fiscale transparantie. Concreet betekent dit dat de fiscus doet alsof de maatschap er niet is en dus niet onderworpen is aan de vennootschapsbelasting. Bovendien houdt u te allen tijde de controle in handen door uzelf aan te stellen als (quasi onafzetbaar) statutair zaakvoerder en door deze statutaire zaakvoerder in de statuten zowat alle beslissingsbevoegdheden toe te wijzen. Tot zover de theorie, hoe gaat u het beste van start in de praktijk? Er zijn drie mogelijkheden, afhankelijk van de situatie waarin u zich bevindt.

In ons voorbeeld gaan we uit van een gezin dat bestaat uit vader, moeder en twee kinderen. De ouders hebben een beleggingsportefeuille van 1 miljoen euro, die ze willen schenken aan hun kinderen zonder de controle erover te verliezen.

De eerste mogelijkheid: u richt eerst een maatschap op en schenkt achteraf

Stap 1: de oprichting van de maatschap

De ouders richten alleen (dus zonder de kinderen) de maatschap op en brengen hun portefeuille van 1 miljoen euro in. In de statuten worden uiteraard de noodzakelijke bepalingen opgenomen om de controle te behouden.

Stap 2: de schenking

Na de oprichting van de maatschap schenken de ouders het grootste stuk van hun 'delen' (bij een maatschap spreekt men over delen of deelgerechtigdheden) aan hun kinderen (bv. 98%). Let op, de delen van een maatschap zijn altijd op naam. Van een hand- of een bankgift kan dan ook geen sprake zijn. De schenking zal dus moeten gebeuren via een notariële akte, eventueel aangevuld met een aanpassing in het zgn. matenregister (register van de aandeelhouders). Wie liever geen schenkingsrechten betaalt, kan de schenking voor een Nederlandse notaris doen. In de praktijk zullen de ouders vaak enkel de blote eigendom schenken aan de kinderen voor de Nederlandse notaris.

Deze methode is fiscaal of juridisch niet waterdichter dan een andere methode. Maar als een van de kinderen minderjarig is, moet u deze methode wel gebruiken. Ook als een van de kinderen minder betrouwbaar zou zijn, is deze methode veel veiliger. Het enige nadeel is dat u steeds naar een (Belgische of Nederlandse) notaris moet om de “delen” na de oprichting van de maatschap te schenken, zelf als het bijvoorbeeld om een effectenportefeuille gaat. We treden niet in detail, maar deze eerste methode heeft wel een aantal belangrijke voordelen in vergelijking met de 2de methode o.a. inzake discretie.

De tweede mogelijkheid: u doet eerst een schenking en richt daarna een maatschap op

Stap 1: de schenking

De ouders schenken eerst hun effectenportefeuille aan hun kinderen, die ze nadien willen controleren via de maatschap. De schenking kan uiteraard gebeuren via een Belgische notaris aan 3% (3,3% in Wallonië) of Nederlandse notaris (enkel ereloon van +/- €1.500). Ter informatie: voor familiebedrijven is er een gunsttarief van 0% in Vlaanderen en Wallonië en 3% in Brussel.

Als het gaat om effecten of geld kan deze schenking via een bankgift. Voor tastbare zaken, zoals een kunstcollectie, is een handgift een mogelijkheid.

In ons voorbeeld schenken de ouders via een bankgift aan elk kind 49 % van de portefeuille en houden ze zelf elk ongeveer 1 %. De ouders zouden eventueel ook een jaarlijkse last van bv. 3% aan deze schenking kunnen koppelen, zodat ze er toch nog een inkomen uit genereren.

Stap 2: de oprichting van de maatschap

Enkele weken later richten de ouders en de kinderen samen een maatschap op. De ouders brengen elk hun 1% in en de kinderen elk hun deel (elk 49%). Wat de statuten betreft, heeft u een heel grote vrijheid, en kan u zowat alle beslissingsmacht bij de statutaire zaakvoerder (de ouders samen of één van hen) leggen, die onafzetbaar is met zijn 1%. In de statuten van de maatschap kan u de schenking die vooraf gebeurde, “meenemen”, zodat de ouders-zaakvoerders de interesten of dividenden die in de maatschap komen eerst kunnen gebruiken om die afgesproken last van 3% te gebruiken.

In welke gevallen is deze methode aan te raden?

U kunt deze methode niet gebruiken als een van de kinderen nog minderjarig is, omdat deze als minderjarige geen inbreng in de maatschap kan doen. Verder zouden we deze methode ook afraden als een van de kinderen onbetrouwbaar is, waardoor het onzeker is of het kind na de schenking de effecten wel zal inbrengen in de maatschap. Maar in alle andere gevallen is dit een uitstekende methode. Als de schenking vooraf via een bankgift kan gebeuren, is dit zeker de goedkoopste manier om een maatschap op te richten. U betaalt dan immers enkel het oprichten van de maatschap ‘op maat’ door een specialist (€ 2.500 à 3.500). Deze methode wordt daarom in de praktijk veel gebruikt voor effectenportefeuilles.

De derde mogelijkheid: u schonk reeds eerder de blote eigendom

In de praktijk merken we vaak dat ouders vroeger reeds een schenking deden van de blote eigendom van hun portefeuille, exploitatie- of vastgoedvennootschap. Vooral bij een

exploitatie- of vastgoedvennootschap krijgen ondernemers daar soms spijt van. Bij een mooi bod op de vennootschap, moeten immers alle blote eigenaars (de kinderen) mee beslissen of ze willen verkopen, aan wie en tegen welke prijs. Niet ideaal dus. Om deze situatie te vermijden, kunnen de ouders en kinderen overeenkomen een maatschap op te richten. De ouders brengen hun vruchtgebruik in in een op te richten maatschap en de kinderen hun blote eigendom, op het moment dat er bv. nog geen sprake is van een potentiële koper. Hou er wel rekening mee dat hier meerdere juridische addertjes onder het gras zitten. Zo moet u o.a. uitdrukkelijk in de statuten van de maatschap bepalen dat de ouders het vruchtgebruik op de aandelen inbrengen en de kinderen de blote eigendom. Hetgeen ook vaak vergeten wordt, is dat men in principe voor een inbreng in een maatschap steeds de delen in volle eigendom verwerft. Bovendien is het zo dat bij gebrek aan een andersluidende bepaling, elke vennoot een gelijk aandeel verwerft in de maatschap.

Besluit

- **De methode waarbij eerst de maatschap wordt opgericht, is in principe geschikt voor alle mogelijke situaties. Het enige nadeel is dat u hier altijd naar een (Belgische of Nederlandse) notaris moet om de “delen” na de oprichting van de maatschap te schenken, zelf als het om bv. een effectenportefeuille gaat.**
- **Eerst schenken en dan inbrengen in een maatschap is doorgaans een uitstekende en sluitende methode. Als een bankgift vooraf mogelijk is, is dit de goedkoopste manier om een maatschap op te richten. Deze methode is echter niet geschikt als een van de kinderen nog minderjarig of onbetrouwbaar is.**
- **Een maatschap oprichten nadat er al een schenking van de blote eigendom plaatsvond, is ook een mogelijkheid. Let dan wel goed op voor de juridische addertjes onder het gras.**